

УДК 591.5:636.2.003.13

Лухтай А.М., аспірантка © (luhtai@ukr.net)

Національний університет біоресурсів і природокористування України. м.Київ

ПОВЕДІНКА КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ У РІЗНИХ ЗА РОЗМІРОМ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ГРУПАХ ЗА УМОВИ СПОЖИВАННЯ КОРМІВ У ЗАФІКСОВАНОМУ ПОЛОЖЕННІ

Подано аналіз результатів етологічних спостережень за поведінкою корів української червоно-рябої породи та оцінку комфортності умов за безприв'язного боксового утримання тварин з використанням фіксаторів голови на кормовому столі у різних за розміром технологічних групах.

Ключові слова: поведінка, технологічна група, кормовий стіл, надій.

Вступ. Перехід господарств на сучасні ресурсозберігаючі технології виробництва молока здійснюється шляхом використання нових технологічних рішень із утримання, годівлі, догляду та експлуатації корів, що обов'язково передбачає будівництво чи реконструкцію сучасних виробничих приміщень. Перспективним на сьогодні залишається застосування безприв'язного утримання корів, що дозволяє максимально задовольняти фізіологічні потреби тварин та отримувати високу молочну продуктивність [3].

На багатьох сучасних нових та реконструйованих молочних фермах за безприв'язного утримання корів використовують фіксуєчі кормові решітки, що суттєво не знижує споживання корму та продуктивність тварин. Проте як свідчать дослідження тривале утримання корови у зафіксованому положенні (понад 4 години) може підвищити рівень їх стресу у зв'язку з чим важливого значення набуває вивчення загальної та кормової поведінки тварин при використанні фіксаторів голови на кормовому столі [2, 4].

У зв'язку із цим етологічні дослідження у молочному скотарстві повинні стати складовою частиною вивчення й обґрунтування відповідності систем і способів утримання біологічним особливостям тварин, що дозволить уникнути дискомфорту та попередити фізіологічні порушення під час їхньої експлуатації [2].

Мета. Метою наших досліджень було вивчити рівень комфортності умов за безприв'язного боксового утримання корів української червоно-рябої молочної породи з використанням фіксаторів голови на кормовому столі у різних за розміром технологічних групах.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проведено в схожих умовах безприв'язного боксового утримання і годівлі корів з кормового столу у господарстві «Молоко-Полісся» Бахмацького району Чернігівської області. Доїння корів трьохразове на доїльній установці "Паралель".

У двох різних за розміром технологічних групах корів віком 1-4 отелення проведено хронометражні спостереження. На кормовому столі кожної

технологічної групи було встановлено по 47 фіксаторів голови на кормовому столі.

Дослідження проводили відповідно до методики [1]. Показники поведінки фіксували у 15 корів групи через кожні 10 хв. впродовж 12 годин (від 6.00 до 18.00).

Результати досліджень. Результати досліджень (табл. 1) свідчать про ритмічність добового режиму поведінки корів обох дослідних груп, який зумовлений різною кількістю тварин у групах, черговістю технологічних операцій годівлі, доїння та видалення гною. Впродовж періоду спостереження на споживання корму тварини групи із 60 корів, порівняно із 48 головами витрачали на 7 хв. менше часу, на жуйку – на 6 хв., на відпочинок лежачи майже однаковий період часу. Рухова активність корів у групі із 60 голів була вищою на 0,74%. Підвищена активність у групі, де було 60 корів спостерігалася в основному біля кормового столу, під час споживання кормів, що зумовлено, на наш погляд, проявом рангової ієрархії, через недостатню кількість фіксаторів голови на кормовому столі.

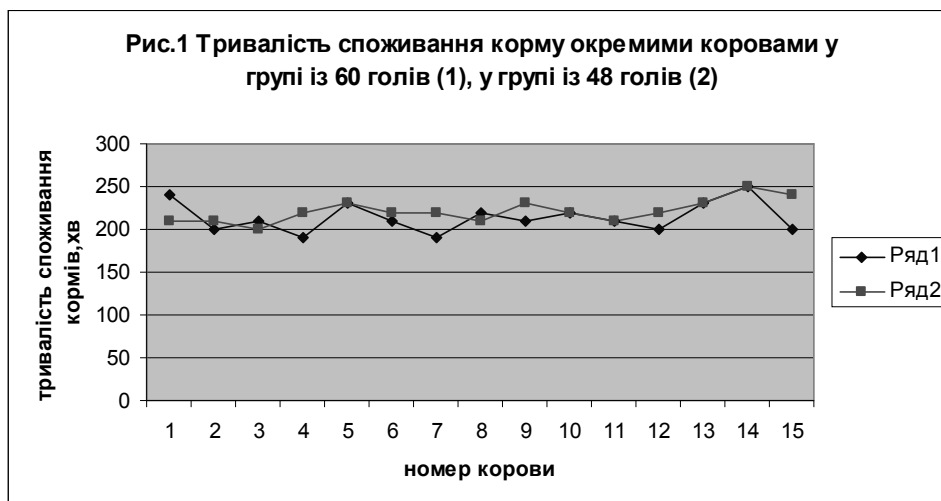
Таблиця 1.

Тривалість окремих елементів поведінки корів у різних за розміром технологічних групах.

Елемент поведінки	Розмір технологічної групи 60 корів		Розмір технологічної групи 48 голів	
	тривалість, хв	% від часу спостереження	тривалість, хв	% від часу спостереження
Споживають корми	214±4,56	29,72	221,3±3,36	30,74
Лежать, усього	270,7±5,21	37,6	278±3,54	38,61
у т.ч жувають жуйку	118±3,68	16,39	124,7±3,63	17,31
Стоять, усього	163±6,06	22,64	153,1±3,15	21,26
у т.ч жувають жуйку	21,3±2,74	2,96	20,7±1,81	2,87
Рухаються	58±2,62	8,06	52,7±2,28	7,32
Доїння	5,6±0,32	0,78	5,5±0,32	0,76
П'ють воду	8,7±1,92	1,20	9,4±1,81	1,31
Усього	720	100	720	100

У зв'язку з недостатньою кількістю фіксаторів голови на кормовому столі, їх використання не забезпечувало спокійного споживання корму усіма тваринами даної групи, що проявлялося у зменшенні тривалості перебування корів біля кормового столу.

Аналізуючи дані досліджень бачимо, що корови жувають під час відпочинку, як у лежачому стані, так і стоячи. Тривалість жуйки у корів різних за розміром технологічних групах теж різна. Так, у групі із 60 корів тривалість жуйки у лежачому положенні була меншою у порівнянні з групою у 48 корів майже на 7 хв. Проте тривалість процесу жуйки стоячи була практично однаковою. Це свідчить, що корови першої групи не мають комфортних умов для споживання необхідної кількості корму, а у подальшому для відпочинку та пережовування їжі.



Оцінюючи тривалість (рис.1) споживання корму окремими коровами бачимо, що при збільшенні розміру технологічної групи і недостатньої кількості фіксаторів голови на кормовому столі зменшується його загальний час і практично відсутня різниця між окремими тваринами. У групі з недостатньою кількістю фіксаторів голови на кормовому столі у тварин більш рельєфно проявляються індивідуальні особливості витрати часу на споживання корму, а відповідно напевно і в продуктивності.

Таблиця 2.

Рівень кореляції між надоем та елементами поведінки, r

Елемент поведінки	Середньодобовий надій від корови	
	група із 60 корів	група із 48 корів
Споживають корми	0,001	0,082
Лежать	0,126	0,083
Тривалість жуйки	0,027	0,468
у т. ч.: стоячи	-0,474	0,256
у т. ч.: лежачи	0,380	0,246

Провівши кореляційний аналіз характеру зв'язків окремих елементів поведінки і середньодобових надоїв корів встановили, що між тривалістю споживання кормів, їх пережовуванням та надоем молока за добу існує слабкий кореляційний зв'язок (табл.2). Це свідчить, що чим більше тварини витратять часу на споживання кормів та їх пережовування, тим вищою буде їх продуктивність.

Висновки:

1. Корови української червоно-рябої молочної породи за розміру групи 60 голів і більше менше часу витрачають на споживання та пережовування кормів, що зумовлено недостатньою кількістю фіксаторів голови на кормовому столі і проявом рангової ієрархії.

2. Між тривалістю споживання і пережовування кормів та добовим надоєм існує позитивний зв'язок, що вказує на необхідність створення комфортних умов для годівлі та відпочинку корів.

Література

1. Админ Е.И., Скрипниченко М.Н., Зюнкина Е. Н. Методические рекомендации по изучению поведения крупного рогатого скота. – Х., 1982 – 26с.
2. Брук М. П'ятизірковий корівник. //Агросектор. – 2006. - № - 1. – С. 14 - 15
3. Король А.П. Обґрунтування сучасних напрямків удосконалення технології виробництва молока. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата с.-г наук. - К., 2008. – 21с.
4. Шкурко Т.П. Критерії оцінки умов утримання корів. //Вісник аграрної науки. – 2006. - №2. – С. 35 – 37.

Summary

COWS BEHAVIOR OF UKRAINIAN RED-DAPPLED MILK BREED IN DIFFERENT SIZE TECHNOLOGY GROUPS UNDER FEED EATING IN THE FIXED POSITION

The article deals with the results analysis of the ethological observation of cows behavior of Ukrainian red-dappled breed and comfort condition assessment under unleash animal holding with head leash on the feed table in different size technology groups.

Key words: *behavior, technology group, feed table, milk yield.*

Стаття надійшла до редакції 16.04.2010